

Komentari zaprimljeni u javnoj raspravi

Javna rasprava održana: 8.11.2017-8.12.2017

Dokument u javnoj raspravi: Nacrt plana razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u gradovima Buzetu i Pazinu, te općinama Cerovlje, Gračišće, Karojba, Lanišće, Lupoglav, Motovun i Sveti Petar u Šumi v.4.5

Komentare dostavio: Vipnet d.o.o.

Komentari zaprimljeni: 8.12.2017.

Komentar operatora	Odgovor NP
Kategorija: Lokacija demarkacijskih točaka	
<p>PRŠI mora definirati jednu ili više demarkacijskih točaka za klaster koji opisuje. U PRŠlu za klaster na području Grada Buzeta i Pazina, te općinama Cerovlje, Gračišće, Karojba, Lanišće, Lupoglav, Motovun i Sveti Petar u Šumi (u nastavku: klaster), predlaže se veći broj demarkacijskih točaka prema agregacijskoj mreži, točnije devet, za svaku općinu po jedna.</p> <p>Smatramo da devet demarkacijskih točaka nije opravdano jer takav način projektiranja mreže postavlja pred operatore dodatne tehničke i financijske zahtjeve u projektiranju i izgradnji mreže.</p> <p>Dodatno, takvim projektiranjem pogoduje se operatoru s najraširenijom agregacijskom mrežom te se povećava trošak ostalim operatorima koji grade pristupnu mrežu.</p> <p>Umjesto devet demarkacijskih točaka predlažemo da se za cijeli klaster definiraju dvije demarkacijske točke, u Pazinu i Buzetu, koje će ujedno biti MPoP za klaster, odnosno pristupni čvor FTTH mreže, istovremeno i granični čvor prema agregacijskoj mreži, na koji se spajaju drugi operatori. Na taj način se postiže maksimalni sinergijski efekt optimizacije troška izgradnje mreže, a što je i jedno od načela iz ONP-a, na način kako slijedi:</p> <p>a) povezivanje s agregacijskom mrežom se realizira kroz te dvije točke pri čemu klaster dobiva cjelovito rješenje;</p> <p>b) definiranjem dvije demarkacijske točke mreža postaje otvorenija prema drugim operatorima. Na taj način otvara im se mogućnost da iz jedne točke tj. s jednog mjesta pristupe putem veleprodajne bitstream usluge korisnicima cijelog klastera. Pri tome se smanjuje trošak aktivne opreme za pružanje usluga krajnjem korisniku, koju postavlja operator, jer se oprema smješta na dva a ne na devet mjesta;</p> <p>c) povezano s prethodno navedenim smanjuju se troškovi električnog priključka, potrošnje električne energije i održavanja, stoga je manje demarkacijskih točaka ekološki prihvatljivije;</p>	<p>Primjedba se odbacuje.</p> <p>Prijedlog smanjenja broja demarkacijskih točaka nije u skladu sa NP BBI-a koji predviđa devet demarkacijskih točaka koje moraju biti definirane na razini adresa po naputku NOP-a.</p> <p>Demarkacijske točke su definirane unutar postojećih objekata u vlasništvu JLS-ova koji sudjeluju u projektu.</p>

d) definiranje dvije demarkacijske točke znači manje troškove izgradnje što u konačnici znači i manje potrebne državne potpore;

e) manji operativni troškovi održavanja i korištenja znače bolju održivost projekta odnosno atraktivniji investicijski potencijal za operatora-partnera, a što je preduvjet za dugoročni razvoj klastera. Navedeno znači manje, ne samo inicijalnih troškova, već i manje stalnih troškova tijekom cijelog životnog vijeka mreže što uključuje troškove najma prostora, električne energije, klime, aktivne opreme, UPS, agregata, te održavanje svih navedenih stavki.

Ističemo da Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (u nastavku: HAKOM) potvrđuje da je potrebno efikasno graditi uz što manje troškove. Dodatno HAKOM prati razvoj tehnoloških rješenja uz osiguravanje ravnomjernog tržišnog natjecanja i osiguranja od postojanja bilo kakvih elemenata dominacije (detalji su raspoloživi na:

https://www.hakom.hr/UserDocImages/2017/izvjesca_i_planovi/Godišnji%20program%20rada%20HAKOM-a%20za%202017.pdf).

Dodatno, vezano na mikrolokaciju demarkacijskih točaka u poglavlju 7 „Lokacije demarkacijskih točaka prema agregacijskoj mreži“ str. 161 PRŠI, navedeno je:

„Mikrolokacije agregacijskih čvorova definirane su na način da su smještene na istu lokaciju u kojoj se agregira sva infrastruktura pristupne mreže koja je predmet projekta (distribucijski čvor pristupne mreže).“

Shodno poglavlju 2.4.2. ONP-a, lokacije demarkacijskih točaka verificirane su kroz prethodni postupak javne rasprave kao i koordinacijom s NOP-om koji vodi računa da lokacije demarkacijskih točaka prema agregacijskoj mreži budu usklađene s planom implementacije paralelnog NP-BBI programa“

S tim u vezi skrećemo pažnju na činjenicu da u trenutno još nije moguće ostvariti koordinaciju s projektom izgradnje nacionalne agregacijske infrastrukture koji je predviđen programom Nacionalni program razvoja širokopojasne agregacijske infrastrukture u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja, kao preduvjet razvoja pristupnih mreža novih generacija (u nastavku: NP-BBI) koji bi trebao osigurati dostupnost dostatnih kapaciteta agregacijske mreže na PRŠI-em predviđenim lokacijama demarkacijskih točaka. Naime NP BBI još uvijek nije odobren od strane Vlade RH, a trenutni terminski plan izgradnje agregacijske mreže ne predviđa njezinu operativnu fazu prije 2020 godine.

Dodatno, u PRŠI-u se pretpostavlja da će distribucijski čvorovi biti implementirani u postojećim čvorovima Hrvatskog Telekomu d.d. Smatramo da ova pretpostavka narušava neutralnost i sužava prostor za efikasnija i bolja rješenja. Naime, moguće je da operatorima pristup tim čvorovima neće biti potreban ili da u njima nema ni mjesta za dodatnog operatora.

Slijedom svega navedenog, predlažemo novu definiciju primijenjene pretpostavke: „ Mikrolokacije agregacijskih čvorova bit će definirane na način da su smještene na optimalnu lokaciju u kojoj se agregira sva infrastruktura pristupne mreže koja je predmet projekta (distribucijski čvor pristupne mreže).“

Kategorija: Struktura i razina maloprodajnih paketa	
<p>U poglavlju 10 PRŠI „Specifikacija zahtijevane minimalne razine pruženih maloprodajnih usluga“ VIPnet podržava zahtijevanu razinu osnovne usluge u vidu pristupa internetu velikim brzinama u oba smjera (downstream i upstream).</p> <p>Dodatno, u Tablici 91 PRŠI stoji da je minimalna brzina pružene usluge interneta 40 Mbit/s, a obzirom na činjenicu da je tablica zasnovana na pretpostavci da postoji nova NGA mreža, očekivana brzina bi u tablici slijedom toga trebala biti definirana kao 100 Mbit/s.</p> <p>U istoj tablici se pod minimalne usluge ubrajaju i napredne usluge, npr. cloud usluge, koje nisu definirane, već su isključivo generički opisane. U koliko je VIPnetovo razumijevanje napredne usluge jednako razumijevanju NP-a, u tom slučaju takve usluge ne bi trebale stajati pod minimalne usluge Trio paketa, koji uključuje TV, Telefon i internet uslugu. Ukoliko napredne usluge uključimo u minimalne, time će izračun prosječne cijene po paketu biti znatno veći, jer se ne radi o standardnim uslugama privatnih korisnika. Uključivanjem naprednih usluga u standardnu uslugu uz previsoku cijenu od 300 kn dobiva se kriva slika budućih prihoda s jedne strane, a s druge nemogućnost ostvarenja procijenjene razine penetracije u PRŠlu.</p>	<p>Primjedbe se odbacuju.</p> <p>ONP u poglavlju 2.2 izričito navodi da minimalna brzina NGA širokopojasnog pristupa koja mora biti podržana na mrežama izgrađenim uz potpore u sklopu Okvirnog program iznosi 40 Mbit/s (download) odnosno 5 Mbit/s (upload). Ovime se ne sprječava operatore da na razini maloprodajnih paketa ponude i veće brzine, uključujući i onu od 100 Mbit/s, tamo gdje je ista dostupna.</p> <p>Predviđena cijena maloprodajnog paketa nije uključena u procjenu prihoda i kasnije financijske analize odnosno promatrani prihod se ne zasniva na istoj: Promatrani prihod u financijskoj analizi se zasniva samo na veleprodajnoj naknadi.</p>
Kategorija: Veleprodajni uvjeti pristupa	
<p>S obzirom da VIPnet planira graditi NGA širokopojasnu mrežu temeljenu na FTTH i LTE rješenju, sve veleprodajne usluge navedene u Tablici 92 u poglavlju 11 PRŠI-ja koje su kompatibilne s navedenim tehnologijama bit će podržane.</p> <p>Pri definiranju dostupnih veleprodajnih usluga VIPnet će voditi računa o svim obvezama operatora koje proizlaze iz ONP-a i primjenjivih zakonskih i podzakonskih propisa.</p> <p>Vezano uz pravila određivanja i nadzora veleprodajnih naknada, VIPnet ističe da je za većinu veleprodajnih usluga HAKOM već odredio iznose naknada te će se iste, sukladno uputama iz ONP-a, Smjernicama HAKOM-a o načelima veleprodajnog pristupa i veleprodajnog određivanja naknada te opisu iz poglavlja 11.1 PRŠI-ja, primjenjivati i za veleprodajne usluge na novoizgrađenoj mreži.</p> <p>Pri tome VIPnet ostavlja mogućnost određivanja i drugačijih naknada ovisno o tržišnim trendovima i razvoju određenih veleprodajnih usluga (primjerice bitstream u mobilnoj mreži) s obzirom da se finalizacija mreže očekuje 2020. godine, a ONP-om je određeno da je najkasnije 6 mjeseci prije finalizacije izgradnje mreže potrebno s HAKOM-om finalizirati veleprodajni model i odgovarajuće naknade.</p>	<p>Nema primjedbi.</p>

Kategorija: Korištenje postojeće infrastrukture	
<p>Sukladno točki 6. Obavijesti o pokretanju javne rasprave o nacrtu plana razvoja širokopojasne infrastrukture, na navedenom ciljanom području obuhvata ovog projekta (bijelo područje) VIPnet nema postojeće vlastite elektroničke komunikacijske infrastrukture. Ukoliko se upit odnosi na cijelo područje, molimo Vas pojašnjenje, pa ćemo se očitovati i dostaviti podatke obzirom na SDM projekte koji su u toku.</p>	Nema primjedbi.
Kategorija: Ostalo	
Komentari na PRŠi	
<p>Točka 5.1 postupak određivanja boja</p> <p>U PRŠiju u poglavlju 5.1 navodi se da je provedenom javnom raspravom u potpunosti završen proces mapiranja boja „Provedenom javnom raspravom i uvažavanjem tako prikupljenih podataka, proces mapiranja boja u potpunosti je završen u skladu s ONP-om“. Dodatno u poglavlju 5.3.1. navedeno je „Prethodno provedena adresna analiza verificirat će se još jednom i tijekom druge javne rasprave“.</p> <p>Obzirom na ponovljenu javnu raspravu, kao i ponovljeni zahtjev za dostavom svih podataka, VIPnet smatra da, jednako kao što će biti verificirana provedena adresna analiza, treba provesti i verifikaciju mapiranja boja nakon druge javne rasprave.</p> <p>Dodatno, uz važnost usklađivanja završnog PRŠi-ja sa promjenama broja adresa i sa promjenama boja područja pojedinih adresa, VIPnet ističe značaj i potrebu usklađivanja podataka u PRŠi-ju sa konačnom definicijom „Korisničkog priključka“ od strane MRRFEU kroz poziv za dodjelu sredstava, odnosno finalno usklađivanje broja potencijalnih korisnika. Isto je preduvjet za završnu verziju PRŠi-ja, odnosno uvjet za kvalitetnu dokumentaciju o nabavi, koja mora biti nedvojbena i nedvosmislena u postupku javne nabave. Navedeno može imati značajni utjecaj na pripremu ponuda (projekta i troškovnika), kao i na realizaciju samog projekta.</p>	<p>Primljeno na znanje.</p> <p>U fazi izrade nacrtu PRŠi za sva naselja je provedena analiza podataka o ulicama i kućnim brojevima Državne geodetske uprave zajedno sa podacima o dostupnosti širokopojasne infrastrukture HAKOM-a za projektno područje. Ovi podaci će biti verificirani sa podacima zaprimljenim od strane operatora po završenoj javnoj raspravi.</p>
<p>Točka 6.2 Lokacije svih potencijalnih korisnika koji moraju biti obuhvaćeni projektom</p> <p>VIPnet ukazuje na nekonzistentnost podataka o korisnicima (adresama) navedenim u tablicama u PRŠi-ju i u prilogu Upitnik za operatore (excel). U nastavku navodimo primjer za Grad Buzet za koji je u PRŠi-ju u tablici 46 Rezultati adresne analize za Grad Buzet navedeno da na području PRŠi-ja postoji ukupno 2414 adresa. Od toga je 1681 adresa u bijelom području (brzine od 2 do 30), a preostalih 733 je u sivom području (brzine veće od 30). U Upitniku za operatore navedeno je ukupno 3195 adresa. Od toga je 2462 adresa u bijelom području, a 733 u sivom.</p> <p>Također podaci o broju kućanstava u pojedinim tablicama nisu usklađeni sa zbirnom tablicom 35. Tako je na primjer za Općinu Lanišće u tablici 28 navedeno da je broj kućanstava 130, a u tablici 35 navedeno je da je broj kućanstva u bijelim zonama općine Lanišće 251.</p> <p>Smatramo da je sve podatke neophodno verificirati i uskladiti kako bi omogućili kvalitetno projektiranje i pripremu ponude.</p>	<p>Primljeno na znanje.</p> <p>U fazi izrade nacrtu PRŠi za sva naselja je provedena analiza podataka o ulicama i kućnim brojevima Državne geodetske uprave zajedno sa podacima o dostupnosti širokopojasne infrastrukture HAKOM-a za projektno područje. Ovi podaci će biti verificirani sa podacima zaprimljenim od strane operatora po završenoj javnoj raspravi.</p>

<p>Dodatno, VIPnet svakako preporuča NPU da u skladu sa raspoloživim podacima provjeri stvarnu dostupnost usluga brzog i ultra brzog interneta na području obuhvata projekta, odnosno ispravno definira eventualne sive zone, kako neki krajnji korisnici ne bi neopravdano izostali iz obuhvata projekta.</p>	
<p>Točka 8.1.1 Pregled širokopojsnih tehnologija</p> <p>VIPnet smatra da se GPON tehnologijom mogu postići bitno veće brzine od navedenih u opisu GPON tehnologije u članku 8.1.1. PRŠla, str. 166., gdje stoji: „GPON podržava brzine preko 100Mbit/s u dolaznom smjeru te prosječno dvostruko manje u odlaznom smjeru. Napredne tehnologije nudit će brzine iznad 100 Mbit/s.“</p> <p>Iz vlastitog iskustva u komercijalnoj implementaciji možemo potvrditi da se GPON tehnologijom postižu brzine od 500 Mbit/s, što je značajno odstupanje od opisanih brzina u PRŠlu. Dodatno, VIPnet ističe da, suprotno navedenom u PRŠlu, tehnologija GPONa omogućava brzine veće od 100Mbit/s u dolaznom i odlaznom smjeru, a sve to, kao što stoji i u PRŠlu, uz bitno manje troškove implementacije i održavanja.</p>	<p>Primjedba se odbacuje.</p> <p>Na stranici 166. stoji „Napredne tehnologije nudit će brzine bitno veće od 100 Mbit/s.“</p>
<p>Točka 8.3 Planirani infrastrukturni projekti na području obuhvata projekta</p> <p>U svrhu maksimalnog usklađivanja realizacije PRŠI-ja s planiranim infrastrukturnim radovima izgradnje ili rekonstrukcija potrebno je navesti detaljne vremenske planove izgradnje i rekonstrukcije te navesti sve detalje (točna lokacija, dužina) o području na koja se izgradnja i rekonstrukcija odnosi. Kao što je najavljeno u novoj verziji PRŠI-ja nužno je po provedbi javne rasprave dopuniti sve detalje u završnoj verziji PRŠI-ja.</p>	<p>Primjedba se odbacuje.</p> <p>Ovi podaci su informativnog karaktera i navedeni su kao smjerokaz budućem projektantu za eventualno usklađenje s tim infrastrukturnim projektima u fazi projektiranja NGA širokopojsne infrastrukture.</p> <p>Ukoliko infrastrukturni operatori naknadno dostave dodatne informacije o projektima isti će biti uključeni u završnu verziju PRŠI-a.</p>
<p>Točka 9.6 Odabir investicijskog modela</p> <p>Prilikom odabira investicijskog modela potrebno je uzeti u obzir kompleksnost projekta s jedne strane, i raspoloživa znanja, iskustvo i investicijski potencijal s druge strane. Stoga je preporuka VIPneta da se kao investicijski model bira model A Privatni model.</p> <p>Privatni operatori imaju dostatno znanje, iskustvo i kapacitete za provedbu potrebnih aktivnosti na projektiranju, izgradnji, upravljanju i održavanju mreže čim se smanjuje opterećenje na operativne kapacitete u tijelima NP-a. Dodatno, obzirom na investicijske troškove i potrebne iznose potpora u projektima, cijelu financijsku konstrukciju lakše je zatvoriti uz potporu privatnog operatora koji u određenom dijelu sufinancira izgradnju mreže čime su javni investicijski troškovi niži.</p>	<p>Primljeno na znanje.</p>
<p>Točka 12.1.6 Kriterij za odabir ponude</p> <p>U PRŠI-u su na nekoliko mjesta navedeni i opisani ciljevi projekta.</p> <p>U poglavlju 4.4 „Ciljevi projekta“ navedeno je: „Cilj projekta je realizirati mrežu koja omogućuje ultrabrz širokopojsni pristup za sve korisnike (100%) i koja je otvorena na veleprodajnoj razini, kako na aktivnom tako i na pasivnom mrežnom sloju.“</p>	<p>Primljeno na znanje.</p> <p>NP će obavijestiti sve sudionike javne rasprave i NOP, te ostale zainteresirane dionike o odabranom investicijskom modelu po završetku izrade konačne verzije Plana u kojem će biti navedeni i konačni kriteriji za odabir ponude ukoliko će odabrani model biti</p>

<p>U poglavlju 5.3.1 stoji zaključak: „Novoizgrađena mreža na cijelom području obuhvata projekta treba omogućiti korisnicima brzine veće od 100 Mbit/s sukladno cilju DAE kojim je definirano da 50% korisnika koristi brzine veće od 100 Mbit/s.“</p> <p>U točki 6.1 „Ciljana razina podržanog širokopojasnog pristupa (značajni iskorak)“ navodi: „Iako definirani minimalni uvjeti potrebni za značajan iskorak osim brzine pristupa ne postavljaju dodatne zahtjeve, opredijeljenost NP prema otvorenoj mreži koja podržava ultrabrz pristup, navodi na osiguravanje oštrijih uvjeta. Cilj projekta je realizirati mrežu koja omogućuje ultrabrz širokopojasni pristup...“.</p> <p>VIPnet u potpunosti podržava navedene ciljeve te dodatno predlaže usklađenje kriterija za odabir ekonomski najpovoljnije ponude u svrhu ostvarenja navedenih ciljeva.</p> <p>VIPnet daje svoje obrazloženje kriterija ENP: prilikom provedbe postupka javne nabave za odabir operatora, primijenit će se kriterij ekonomski najpovoljnije ponude. VIPnet se slaže, kao što je navedeno i u ONPu, da traženi iznos potpora mora imati najveći relativni značaj, ali smatramo da predloženo tehnološko rješenje, njegova kvaliteta i dugoročnost moraju imati donekle isti (ako ne i jednak) udio.</p> <p>Tehnološko rješenje mora podržati osnovne ciljeve OPKK (Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020) tj. smanjiti digitalni jaz između urbanih i ruralnih područja, jaz između RH i EU, te raspoloživim bespovratnim sredstvima omogućiti pravovremeno ispunjenje ciljeva koji su uvodno navedeni na korist krajnjih korisnika i društva u cjelini.</p> <p>Pri postavljanju kriterija koji se primjenjuju za odabir ponude naručitelj treba postupati u skladu sa sljedećim načelima:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jednaki tretman i zabrana diskriminacije – kriteriji za odabir ponude ne smiju biti diskriminirajući i ne smiju narušavati slobodu tržišnog natjecanja; 2. Transparentnost – kriteriji za odabir ponude moraju biti unaprijed određeni i objavljeni. <p>Svrha ovakvoga postupanja je osigurati da:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) potencijalni ponuditelji mogu pripremiti ponude na prikladan način u svrhu što boljeg zadovoljavanja postavljenih prioriteta od strane naručitelja; b) evaluacija ponuda bude provedena na transparentan način, te što objektivnije; c) relevantni dionici (primjerice, žalbeno tijelo, revizori, unutarnje kontrole, druga tijela vlasti s različitim nadzornim funkcijama ili gospodarski subjekti) mogu nadzirati postupak u svrhu sprječavanja uporabe diskriminacijskih kriterija. <p>Kada se odabire ekonomski najpovoljnija ponuda naručitelj ekonomsku prednost pojedine ponude mjeri i uspoređuje s odabranim kriterijima vezanim uz predmet nabave koji služe za identificiranje „najbolje“ ponude. Pri korištenju kriterija ENP-a naručitelj osim cijene uzima u obzir i druge kriterije poput tehnološkog rješenja, kvalitete, roka isporuke ili usluga nakon prodaje. Svakom odabranom kriteriju naručitelj pridaje relativni značaj</p>	<p>model A.</p>
---	-----------------

koji odražava njegovu relativnu važnost u odnosu na druge kriterije.

Svrha kriterija ENP-a jest odabrati ponudu koja nudi najveću vrijednost za uloženi novac. Vrijednost za novac znači optimalnu kombinaciju različitih kriterija (vezanih ili nevezanih uz troškove) koji zajedno zadovoljavaju zahtjeve naručitelja. Smisao traženja vrijednosti za novac jest u tome da naručitelji teže nabavi optimalne kombinacije značajki koje zadovoljavaju njihove potrebe. Dakle, različita kvaliteta, troškovi, dugovječnost, izdržljivost, itd. različitih proizvoda koji se nude mjere se u odnosu na njihov trošak. U nekim slučajevima mudrije je platiti više za proizvod s niskim troškovima održavanja, nego platiti manje za proizvod s visokim troškovima održavanja, jer će kroz period amortizacije početno skuplji proizvod za naručitelja u pravilu biti ukupno jeftiniji. To je upravo slučaj odabira FTTH tehnologije, koja je primarno skuplja, ali dugoročno je trajno rješenje, uz manje troškove održavanja te stoga u konačnici predstavlja ekonomski povoljnije rješenje.

Bitno je napomenuti da kod ekonomski najpovoljnije ponude ne mora svaki kriterij dodjele biti čisto ekonomske prirode. Javni naručitelj ne može zanemariti činjenicu kako faktori koji nisu isključivo ekonomski, nego primjerice inovativni ili tehnološko razvijeni mogu utjecati na dodanu vrijednost ponude koju ona ima za naručitelja.

Drugim riječima, odabrani kriteriji moraju imati za cilj prepoznavanje ENP-a, odnosno ponude koja nudi najbolju vrijednost za novac, i ne može imati za cilj neke druge namjene. Ova činjenica uvijek se iznova naglašava u presudama Europskoga suda.

Upućujemo i na primjer iz domaće prakse s osvrtom na Rješenje DKOM-a, KLASA: UP/II-034-02/12-01/301 OD 12. lipnja 2012., gdje je naručitelj odredio predmet nabave i to cjelovito rješenje javne telekomunikacijske usluge za potrebe naručitelja. Kriteriji odabira je ENP.

Žalitelj u žalbi navodi da je ENP diskriminirajuće postavljen te da se istim omogućava prednost samo jednom tržišno najvećem operatoru koji na tržištu posluje godinama i koji će ostvariti najveći broj bodova u nadmetanju. DKOM je utvrdio da predmetni kriteriji nisu sukladni ZJN, odnosno temeljnim načelima javne nabave, te da naručitelj nije odredio vrijednosne pokazatelje na način da bi isti bili objektivni i omogućili ravnopravno tržišno natjecanje.

Kako bi bila zajamčena objektivnost kriterija koji se primjenjuju, te kako bi se spriječila neograničena sloboda izbora naručitelju, kriteriji moraju biti oblikovani na precizan i što mjerljiviji način, tj. na način koji omogućava da ponuditelji pripremaju ponude uzimajući u obzir način na koji će se obavljati ocjena/evaluacija ponuda. Što su kriteriji objektivniji, precizniji i mjerljiviji, to je manja mogućnost donošenja diskriminatornih i proizvoljnih odluka.

Praktično govoreći, kriteriji koje naručitelj može primijeniti pri odabiru ENP-a određuju se tako da zadovoljavaju postavljene specifikacije. Naručitelj može u specifikaciji odrediti minimalne tehničke karakteristike (vrijednosti) koje svi ponuditelji moraju zadovoljiti, što se ocjenjuje po principu ispunjava/ ne ispunjava i tada dodjeliti bodove onim ponuditeljima koji su ispunili traženi minimum. Bodovi odražavaju razinu koliko pojedina ponuda nadilazi minimalne tehničke karakteristike koje je naručitelj odlučio dodatno bodovati.

Isto tako, potrebno je pojasniti da primjerice kriterij „dosadašnje iskustvo ponuditelja- broj aktivnih korisnika nepokretnog širokopojasnog pristupa velikih brzina na vlastitim mrežama“ nije u skladu sa praksom Europskog suda pravde. Naime, u predmetu C 532/06 Lianakis AE protiv Alexandrouopolis, Europski sud je presudio da iskustvo, radna snaga i raspolaganje opremom ne mogu biti kriterij za odabir ekonomski najpovoljnije ponude. Prema navedenom, kod definiranja kriterija za odabir ponude treba izbjegavati navođenje općenitih

formulacija, kao što su iskustvo, radna snaga i sl. već je preporučljivo tražiti različite informacije, koje će se fokusirati na dobivanje odgovora na pitanje kako će se izvršiti predmet nabave. Prilikom definiranja kriterija ekonomski najpovoljnije ponude, naručiteljima treba biti cilj odabrati najbolju ponudu sposobnog ponuditelja, a ne najспособnijeg ponuditelja. Stoga vrednovanje iskustva, radne snage i slično ukoliko i jest jedan od kriterija u ENPu, njemu treba pridodati minimalni značaj u bodovnom smislu.

Skrećemo pozornost na točku 2.5.4 ONPa u kojoj stoji da NPovi mogu na osnovu razumnih primjedbi i komentara operatora modificirati konačne kriterije i njihove relativne značaje u slučaju da isti mogu povećati kompetitivnost postupka javnog nadmetanja.

Dodatno, s obzirom da se početak operativnog rada mreže, prema PRŠlu, očekuje od sredine 2020. godine, a završetak projekta do kraja 2020. godine, govorimo o razdoblju u kojem će biti važeći novi ciljevi EU 2025 („Povezivost za Gigabitno društvo“), prema kojima će zahtjevi biti da je dostupnost širokopojasnog interneta s brzinama od minimalno 100 Mbit/s za 100% kućanstava, a 1Gbit/s za sve bitne socijalne i ekonomske čimbenike.

Ukoliko će se, prema predloženim kriterijima iz PRŠla, maksimalno bodovati najjeftinije rješenje (65%), ono povlači i, u trenutku operativnog starta projekta, zastarjelo tehnološko rješenje i minimalne brzine od 30 Mbit/s. To znači da će se 2020.godine završavati izgradnja zastarjele mreže pri čemu će se svjesno produbljivati jaz prema ostatku EU.

Slijedom navedenog, VIPnet ljubazno skreće pažnju da raspoloživa bespovratna sredstva treba iskoristiti za izgradnju moderne tehnološki neutralne infrastrukture (uključivo fiksno mobilni bežični pristup koji nudi VIPnet) koja će svim kućanstvima omogućiti brzine od najmanje 100 Mbit/s, s mogućnošću jednostavnog prelaska na 1 Gbit/s, a svim glavnim pokretačima socijalnog, ekonomskog i gospodarskog razvoja (javni i gospodarski sektor) gigabitnu povezivost.

S tim u vezi skrećemo pažnju da se u Prilogu 2 nalazi naš prijedlog ekonomskog kriterija odabira ponude kao novi prijedlog tablice 93 iz PRŠI gdje se daje veći značaj tehnološkom rješenju, a sve u cilju odabira najkvalitetnije ponude u postupku javne nabave. U tom prijedlogu koji je priložen ovim odgovorima VIPnet predlaže da kriterij „traženi apsolutni iznos potpora u projektu“ iznosi 30% što i dalje ima najveći relativni značaj u odnosu na sve ostale kriterije.

Nositelja projekta, dodatno upućujemo i na odredbu 9.1.1. iz PRŠlja koja podržava VIPnetove tvrdnje, te zaključuje da je financijski neisplative projekte dozvoljeno sufinancirati putem potpora do iznosa financijskog jaza, ali uz uvjet da je projekt u svojoj operativnoj fazi financijski održiv.

<p>Točka 14.2.4 Realna financijska diskontna stopa</p> <p>Predložena diskontna stopa - u PRŠlju u financijskoj analizi koristi se diskontna stopa 4%, a vezano na uredbu komisije EU 480/2014. Smatramo da je diskontna stopa 4%, u našim uvjetima i obzirom na prirodu našeg sektora, nerealna.</p> <p>Prema Uredbi komisije EU 480/2014 novčani tokovi diskontiraju se na sadašnju vrijednost tako da se koristi financijska diskontna stopa od 4% u realnim iznosima kao indikativna referentna vrijednost za operacije javnih investicija koje se sufinanciraju iz ESI fondova.</p> <p>U navedenoj Uredbi člankom 19. je definirano sljedeće:</p> <p>„Diskontirani novčani tokovi (Sedmi podstavak članka 61. stavka 3. Uredbe (EU) br. 1303/2013 1. Kod izračuna troškova i prihoda u obzir se uzimaju referentnom razdoblju iz članka 15. stavka 2. 2.Negotovinske računovodstvene stavke kao što su amortizacija, rezerve za buduće troškove zamjene te krizne rezerve, ne uzimaju se u obzir prilikom izračuna. 3.Novčani tokovi diskontiraju se natrag na sadašnju vrijednost tako da se koristi financijska diskontna stopa od 4 % u realnim iznosima kao indikativna referentna vrijednost za operacije javnih investicija koje se sufinanciraju iz ESI fondova. 4.Države članice mogu koristiti financijsku diskontnu stopu koja se razlikuje od one od 4 % ako dostave obrazloženje za to mjerilo i osiguraju da se dosljedno koristi u sličnim operacijama u istom sektoru. 5.Vrijednosti koje se razlikuju od referentne vrijednosti od 4 % mogu se opravdati na temelju: (a) posebnih makroekonomskih uvjeta u državi članici i međunarodnih makroekonomskih trendova i okolnosti; (b) prirode ulagača ili provedbene strukture, poput javno-privatnih partnerstva; ili (c) prirode predmetnog sektora. 6.Kako bi utvrdile specifične financijske diskontne stope, države članice procjenjuju prosječni dugoročni povrat iz alternativne, nerizične košare investicija, bilo domaćih ili međunarodnih, a koje smatraju najrelevantnijima. Korisnicima treba dati na raspolaganje informacije o različitim financijskih diskontnim stopama.“</p> <p>Obzirom na Odluku HAKOMa od 20. ožujka 2013. (KLASA: UP/I-344-01/12-05/35, URBROJ: 376-11-13-01) koja je odredila vrijednost stope povrata uloženog kapitala (dalje: WACC-a) 8.73% za nepokretnu mrežu u Republici Hrvatskoj, smatramo da je za stvarne izračune potrebno primijeniti diskontnu stopu koja odgovara prirodi telekomunikacijskog sektora a čija primjena bi bila usklađena sa čl.19.t.4. spomenute Uredbe.</p> <p>Skrećemo pažnju da preniska diskontna stopa može dovesti do pogrešnih zaključaka vezanih na poslovni model, a posebno u odnosu na potreban udio sufinanciranja sredstvima državnih potpora koja na takav način mogu biti podcijenjena</p>	<p>Primjedba se odbacuje.</p> <p>Sve financijske i ekonomske analize u nacrtu Plana izrađene su korištenjem metodologije vodiča Europske komisije „Guide to cost-benefit analysis of investment projects 2014-2020“. Europska komisija u vodiču preporuča diskontnu stopu od 4%.</p>
<p>Točka 14.3.2.1 Projekcije rashoda za kapitalne izdatke</p> <p>U Tablici 106 navode se podaci o investicijama i naknadnom reinvestiranju u opremu prema pojedinoj vrsti tehnologije.</p> <p>Vezano na zamjenu mrežne pristupne opreme rok od 5 godina je prekratak, s obzirom da je realan rok 7 godina (u praksi se uređaji koriste čak i do 10 godina). Također, napominjemo da su dani troškovi zamjene aktivne opreme u cijelosti krivo procijenjeni (2,8Mkn za VDSL/FTTC, 7,2Mkn za GPON/FTTH P2MP, 8,4Mkn za FTTH P2P). Ti troškovi su značajno niži u svim varijantama, a osobito za GPON/FTTH (cca 20 puta manja nego što je</p>	<p>Primjedba se odbacuje.</p> <p>Uz pretpostavku da porast pristupnih brzina zadrži svoj sadašnji trend (a za očekivati je njegov dalji rast), nakon 5 godina mogu se očekivati dvostruko ili trostruko veće pristupne brzine od današnjih.</p>

izračunato).

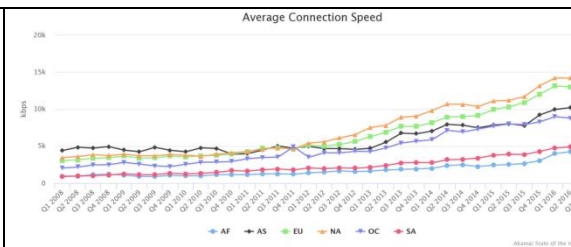
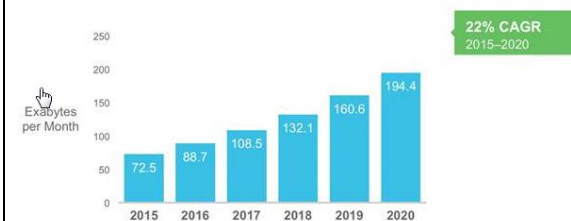

Figure 1. Cisco VNI Forecasts 194 EB per Month of IP Traffic by 2020

Source: Cisco VNI Global IP Traffic Forecast, 2015–2020

Takvi skokovi pristupnih brzina uzrokovani su uglavnom popularizacijom „jačih“ paketa u maloprodaji, te na taj način ovaj porast „prelazi“ i na prosječnog korisnika mreže. To povlači za sobom neminovnu potrebu za zamjenom mrežne pristupne opreme. Dulji periodi zamjene, kakvi su trenutno u praksi, otvaraju mogućnost za pad kvalitete usluge i zadovoljstva korisnika pa je stoga primijenjen preventivni umjesto reaktivnog pristupa eventualnim problemima krajnjih korisnika.

Iz svega navedenog vremena zamjene mrežne pristupne opreme ostaju kako su prvobitno definirana.

Točka 14. Analiza troškova implementacije pojedinih infrastrukturnih i tehnoloških rješenja, te detaljna financijska analiza isplativosti projekta

VIPnet skreće pažnju da u PRŠI-u nisu jasno definirane bitne pretpostavke za izradu poslovnog modela i financijskog plana projekta.

Udio sufinansiranja kako je navedeno u PRŠIu od 50% je nerealno nizak iz sljedećih razloga:

1) Za potrebe projekta definiraju se bijela i siva područja. Ukoliko se ispostavi da prema iskazima

Primjedbe se odbacuju.

1) - Javna rasprava se upravo zato i provodi kako bi se točno utvrdile bijele i sive zone. Shodno dostavljenim podacima od operatora bit će moguće utvrditi točan broj priključaka u bijeloj zoni, a time i izraditi preciznije financijske i ekonomske analize. Konačna verzija financijske i ekonomske analize bit će sadržana u

<p>operatora, koji su opravdani i mogu se dokazati, postoje veća siva područja, navedeno će rezultirati skupljom gradnjom u bijelim područjima po korisničkom priključku.</p> <p>2) Očekivani prosječni prihod po korisniku u iznosu od 300 kn je neopravdano visok (vidjeti komentar u točki „Struktura i razina maloprodajnih paketa“), što rezultira pogrešnom procjenom budućih prihoda</p> <p>3) Predloženu diskontnu stopu smatramo preniskom kao što je objašnjeno u točki 14.2.4 „Realna financijska diskontna stopa“.</p> <p>Nositelju projekta skrećemo pozornost na gornje tri točke koje su ključne za pravilno procjenjivanje poslovnog modela. Posljedica korištenja krivih pretpostavki u izradi poslovnog modela dovodi do potencijalno značajnih odstupanja i nerealno niskih iznosa potpora koje će se planirati i tražiti za provedbu projekta, čime dolazi u pitanje opstojnost projekta.</p> <p>Zaključno, VIPnet ocjenjuje da je ukupno predviđena investicija, u odnosu na realno procijenjene parametre, preniska.</p> <p>Naime, VIPnet, sukladno internoj procjeni troškova projektiranja mreže na području obuhvata projekta, smatra da je ukupan trošak za GPON/FTTH tehnologiju na dijelu aktivne opreme precijenjen, a na dijelu pasivne opreme i izgradnje podcijenjen. Ukratko, ukupna potrebna investicija za GPON/FTTH mrežu je preniska.</p>	<p>konačnoj verziji Plana.</p> <p>2) – Predviđena cijena maloprodajnog paketa nije uključena u procjenu prihoda i kasnije financijske analize odnosno promatrani prihod se ne zasniva na istoj: Promatrani prihod u financijskoj analizi se zasniva samo na veleprodajnoj naknadi.</p> <p>3) - Sve financijske i ekonomske analize u nacrtu Plana izrađene su korištenjem metodologije vodiča Europske komisije „Guide to cost-benefit analysis of investment projects 2014-2020“. Europska komisija u vodiču preporuča diskontnu stopu od 4%.</p> <p>Visina troškova implementacije određene tehnologije zasniva se na preporučenim vrijednostima sljedećih dokumenata: Okvirni nacionalni program za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja, MPPI 2014; Studija odabira najpovoljnijih modela financiranja i poticajnih mjera za ulaganja u infrastrukturu širokopojasnog pristupa, MPPI 2012; Tehno-ekonomska obilježja izgradnje FTTH mreža, HAKOM 2011; Commission decisions on State aid to broadband, European Commission; .</p>
--	---

<p>Točka 17.2 Grafički prikaz glavnih projektnih faza – Nabava građevinskih radova i opreme</p> <p>NP, sukladno ZJN, ne može određivati operatorima vremenski plan nabave građevinskih radova i opreme s obzirom da je to u nadležnosti ponuditelja koji sam određuje dinamiku isporuke i nabave robe i radova tijekom trajanja čitavog projekta. Stoga nema osnove da se na grafičkom prikazu vremenskog plana određuje 2 mjeseca za provođenje postupka nabave građevinskih radova i opreme. Ističemo da je isto nedovoljno vremena, te da će se nabava provoditi tijekom cijelog projekta, ovisno o fazi i potrebama projekta.</p>	<p>Primjedba se odbacuje.</p> <p>NP je dužan prema ONP-u procijeniti trajanje glavnih projektnih faza.</p> <p>Rok za nabavu građevinskih radova i opreme u nacrtu PRŠI iznosi 2 mjeseca i smatramo da je operator u mogućnosti provesti pravovremeno planiranje i potom provesti potrebne nabave u tom roku.</p>
<p>PRILOG 19.1. Prijedlog ugovora</p> <p>U članku 6 Ugovora stoji da je operator obvezan u obavljanju poslova po Ugovoru zastupati interese NP-a, na način da razmatra i predlaže racionalnija rješenja tijekom izrade dokumentacije.</p> <p>Smatramo da je navedena odredba u nesuglasju sa pozitivnim zakonskim propisima. Naime, obzirom da je operator odabran u postupku javne nabave, te je temelj za izradu projektne dokumentacije kako ponuda operatora, tako i dokumentacija o nabavi, nije moguće kasnijim radnjama mijenjati te predlagati „ racionalnija“ rješenja od onih koja su prihvaćena u ponudi.</p> <p>Isto tako u članku 6 Ugovora stoji da je operator obvezan na pisani zahtjev NPa u svim fazama izrade projektne dokumentacije izvršiti izmjene u projektu koje NP ocjeni korisnim.</p> <p>Smatramo da je ovakvom obvezom i odredbom operator doveden u nepovoljan položaj jer je odgovornost za projektiranje na operatoru, te je on taj koji donosi odluku o projektiranju, racionalnim rješenjima koji su u skladu sa pravilima struke, konfiguracijom terena, zahtjevima iz natječajne dokumentacije i PRŠI-ju. Bilo kakva naknadna intervencija u vidu zahtjeva NPa trebala bi biti detaljno obrazložena, te ukoliko nije sukladna svim pravilima struke, operator bi trebao imati pravo takav zahtjev ne prihvatiti.</p> <p>Dodatno, svi takvi zahtjevi mogu utjecati na financijsku stranu projekta.</p> <p>Predlažemo na adekvatno mjesto u Ugovoru dodati novi članak: Operator odgovara NPu za štetu koja može nastati NPu zbog neispunjenja obveza Izvršitelja iz Ugovora. Iznos naknade štete može maksimalno iznositi do visine iznosa dobivenih državnih potpora.</p>	<p>Primjedbe su primljene na znanje, te će konačna verzija ugovora, koja može, ali ne mora sadržavati ove primjedbe, biti dio konačne verzije Plana.</p>